

T. EMLAK BANKASI ATAŞEHİR ANAOKULU REHBERLİK SERVİSİ

Kardeş İlişkileri

Kardeşler arası çatışmalar, bireyin kişilik gelişimini, sorun çözme, zor bireylerle baş edebilme, rekabeti yönetebilme, ötekinin fikirlerin anlama ve saygı gösterme, uzlaşma ve anlaşma, dayanıklılık, direnç becerilerini geliştirmesine imkân sağlar. Bu çatışmalar evrensel ve doğal bir süreçtir.

Peki, kardeşler çatıştığında ebeveynler nasıl bir tutum sergilemeli?

Öncelikle ebeveynlerin ailenin kaçınıcı çocuğu olduğu, kardeşleriyle çatıştığında kendi ebeveyninin verdiği tepkinin ne olduğu, bu durumun kendisini nasıl etkilediği, çocukken bu süreçlerde neye ihtiyaç duyduğunu irdelemek önemli. Zira iyileştirilmeyen yaralar anne baba oluktan sonra çocuk-ebeveyn arasında ortaya çıkabiliyor... Örneğin ailesinde evin küçük çocuğu olan ebeveynin, kendi çocuklarından küçük olanı daha iyi anlayabildiği, ailesinde büyük çocuk olanın da büyük çocuğuyla daha rahat empati kurabildiğini gösteriyor.

Her çocuğun anne babasına doycak, sevgiyi ve ilgiyi paylaşmaksızın hissedebileceği zamanlara ihtiyacı vardır. Tüm çocuklarla, mümkün olan fırsatlarda bireysel vakit geçirmek, şahane çocukluk anılarının oluşmasına imkân sağlayacaktır.

Zaman zaman çocuklar kardeşleri hakkında olumsuzluk belirten cümleler kullanırlar. “Ablamdan nefret ediyorum”, “Keşke o hiç olmasaydı” gibi. Ebeveynler genelde bu söylemlerin aksini iddia eder. Oysa çocukların olumsuz hisleri dışarı çıkmadan, olumluları inşa etmek mümkün değildir. “Bazen ablanı çekilmez buluyorsun”, “O keşke hiç olmasaydı diye düşünüyorsun” gibi söylemlere çocuğun cümlelerini ona geri vermek, ona anlaşıldığını hissettirir.

Ailece oyunlar oynamak, seyahat etmek, programlar yapmak bütün aile üyelerinin yakınlaşmasına olanak sağlar. Burada önemli olan nokta; çocukları, rekabete dayalı oyunlardan ziyade, işbirliğine imkân sağlayan oyunlara yönlendirmektir. Eğer ki çatışan kardeşler oyun içinde bir takım olabilirlerse süreç tadından yenmez.

Genelde ebeveynler her bir çocuğuna eşit davranmak zorundaymış gibi hissederler. Oysa eşitlikten ziyade, ihtiyaca odaklanmaktır mesele. O esnada bir çocuğunuzun size daha çok ihtiyacı varsa bunu ifade etmek anlamlı olur. “Haklısın. Çok uzun zamandır ağabeyinle sohbet ediyorum. Çünkü yarın turnuvası var ve bu önemli. Planlamamız gereken şeyler var. Sabretmenin zor olduğunu biliyorum. İşimiz biter bitmez senin yanına geleceğim ve o şahane oyunu oynayacağız” gibi bir açıklama, çocuğa ebeveyninin ihtiyaç anında tüm çocuklarıyla ilgileneceğini kavramasını sağlar.

Her türlü kıyaslama kardeşler arası ilişkileri gerer. “Ablan senin yaşındayken hep ödevlerini kendi yapardı” gibi söylemler, çocuğun “Madem iyilikte en iyisi değilim, o halde kötülükte en iyisi olayım” gibi bir sonuca ulaşmasına neden olabilir. Öte yandan çocuğun diğerine üstün olduğu bir alan fark ediliyorsa, bu özellikleri diğer çocuğun yanında ifade etmeye lüzum yoktur.

Tartışmaları kimin başlattığı önemli değildir. Tartışma için en az iki kişi gerekir. Dolayısıyla kimin başlattığını sorgulamak, ebeveyni bir yere götürmeyecektir.

Hiç bir çocuğa ayrıcalık tanınmamalıdır. Büyüğe büyük, küçüğe küçük olduğu için tanınan imtiyazlar, çocuklardaki adalet duygusunu sarsar...

Çocuklara kendilerini sakinleştirebilecekleri teknikler öğretin. Öfkelenince 10'a kadar saymak, güvenli bir yer hayal etmek vs. gibi.

Yaşanan tartışmaların altında nelerin yatabileceğini araştırın. Bazen kronik öfke, değersizlik ve çeşitli yaşam olayları çatışmalara neden olur.

Kardeşlikle ilgili hikâyeler ve öyküler çocuklara okunabilir veya çocuklar kendileri okuyabilir.

Kardeşleri olan diğer çocuklara program yapılabilir. Böylece çocuklar, yaşadıkları kaygı korku, öfke, kıskançlık gibi duyguların pek çok kişi tarafından yaşandığını ve bunun doğal olduğunu gözlemleme fırsatı elde ederler.

Tüm çabalara rağmen paylaşmak konusunda sorun yaşıyorsa, paylaşılmayan nesne bir süreliğine ortadan kaldırılabilir.

Bir şeyin yönetimi konusunda sorun yaşıyorsa planlama yapılmalıdır. Örneğin; televizyonda hangi kanalın izleneceği konusunda sıkıntı yaşıyorsa, haftanın günlerini planlamak önemlidir. Pazartesi-Çarşamba Zeynep'in, Salı-Perşembe Yiğit'in kumanda günleri olması gibi...

Bazı ailelerde kardeş tartışmaları büyük kavgalara dönüşebilmekte, bu süreçler çocukların ve ebeveynlerin duygusal ve ruhsal süreçlerini, günlük işlevselliklerini olumsuz etkileyebilmektedir. Böyle durumlarda uzman desteği alınmasını önerebiliriz.

KAYNAKLAR:

Aletha Solter, Çocuğunuza Kulak Verin

Adele Faber & Elaine Mazlish, Kardeş Rekabeti